

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеського державного
аграрного університету,
голова приймальної комісії

проф. *Михайло* Михайло БРОШКОВ

17 травня 2024 р.

ПРОГРАМА

**для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР»
за ОПП «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»
галузі знань 20 «АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО»
(на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста за спорідненими/неспорідненими спеціальностями)**

ОДЕСА-2024

Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста при вступі на освітньо-професійну програму «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», розроблена:

_____ Директор навчально-наукового інституту біотехнологій та аквакультури, доцент, к.с.-г. н., *Олена БЕЗАЛТИЧНА*

_____ доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, к.с.-г. н., *Наталія КІРОВИЧ*

_____ доцент кафедри генетики, розведення та годівлі сільськогосподарських тварин, к.с.-г. н., *Ігор РІЗНИЧУК*

Гарант ОПП: професор кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, доктор с.-г. наук

_____ *Алла КИТАЄВА*

Схвалено вченою радою навчально-наукового інституту біотехнологій та аквакультури

від «27» травня 2024 року, протокол № 9

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ	5
1.1. Генетик з біометрією	5
1.2. Розведення тварин	5
1.3. Годівля тварин і технологія кормів	5
1.4. Гігієна тварин	5
1.5. Технологія відтворення тварин	6
1.6. Технологія виробництва молока та яловичини	6
1.7. Технологія виробництва продукції свинарства	6
1.8. Технологія виробництва продукції вівчарства	7
1.9. Технологія виробництва продукції птахівництва	7
1.10. Конярство	7
1.11. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва	7
1.12. Технологія виробництва продуктів бджільництва	7
1.13. Виробництво продукції аквакультури (ставове рибництво)	8
1.14. Технологія продуктів забою тварин	8
1.15. Технологія переробки продукції тваринництва	8
1.16. Стандартизація продуктів тварин	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	11

ВСТУП

До участі в конкурсі на навчання здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти «*Магістр*» при вступі на освітньо-професійну програму «*Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*» спеціальності 204 «*Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*» допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий перший (бакалаврський) рівень або освітньо-кваліфікаційний рівень «*Спеціаліст*».

Мета вступного випробування – перевірка відповідності знань, умінь та навичок абітурієнтів програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання освітнього ступеня «*Магістр*».

Вступник повинен володіти сукупністю видів діяльності, які передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра за професійним напрямом «*Аграрні науки та продовольство*» спеціальності 204 «*Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*».

Вступник повинен:

- **виявити** базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування: технологія виробництва молока та яловичини; технологія виробництва і переробки продукції свинарства; технологія виробництва і переробки продукції вівчарства; конярства; технологія виробництва і переробки продукції кролівництва і звірівництва; технологія виробництва і переробки продукції птахівництва;

- **знати** законодавство у сфері управління технологічними процесами тваринництва та переробки, способи і методи ведення господарств та переробних підприємств, принципи технологічних процесів виробництва продукції тваринництва, вміти здійснювати вибір відповідних розрахункових

методик, застосовуючи при цьому методичний апарат та інструментарій зазначених дисциплін;

- продемонструвати навички творчого, критичного погляду на поставлені практичні завдання та розробки обґрунтованих пропозицій щодо їх розв'язання.

1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

1.1. Генетик з біометрією

Біологічні процеси спадковості і мінливості для розв'язання практичних питань у галузі тваринництва. Цитологічні та молекулярні основи спадковості. Закономірності успадкування ознак та імуногенетичні процеси у сільськогосподарських тварин. Генетичні основи селекції тварин і генетика популяцій. Основні методи генетичних досліджень. Основи біометричного аналізу.

1.2. Розведення тварин

Засоби ідентифікації тварин та ведення зоотехнічного і племінного обліку. Закономірності індивідуального розвитку тварин. Методи оцінки тварин за екстер'єром, інтер'єром і конституцією. Принципи і методи відбору та підбору тварин. Генетичні параметри відбору, методи розведення тварин і організації та планування селекційної роботи. Методи визначення комплексного класу племінної цінності тварин. Методи оцінки тварин за генотипом. Особливості ведення родоходів на тварин різних видів та визначення ефективності відбору тварин. Закономірності успадкування господарсько-корисних ознак. Принципи побудови схем, заводських ліній стад. Схеми схрещування і гібридизації в тваринництві.

1.3. Годівля тварин і технологія кормів

Особливості травлення та обміну речовин у різних видів та вікових груп тварин. Роль поживних, мінеральних і біологічно активних речовин в організмі, їх вплив на фізіологічний стан і продуктивність тварин. Класифікація та властивості кормів. Контроль за рівнем і повноцінністю годівлі сільськогосподарських тварин. Технологія заготівлі та зберігання кормів. Потреба у кормах, їх баланс.

1.4. Гігієна тварин

Повітряне середовище тваринницьких приміщень, його стан і гігієнічна оцінка. Гігієнічне значення фізичних і біологічних властивостей ґрунту. Профілактика біогеохімічних ензоотій. Фізичні, хімічні, біологічні властивості та гігієнічні вимоги до води. Водопостачання на фермах і пасовищах. Гігієнічні вимоги до кормів і годівлі тварин. Гігієнічний контроль за проектуванням та

експлуатацією тваринницьких приміщень. Гігієна великої рогатої худоби та системи її утримання. Гігієна свиней. Гігієна системи утримання овець. Гігієнічні особливості догляду, напування та утримання коней. Гігієна системи утримання птиці та їх оцінка.

1.5. Технологія відтворення тварин

Анатомо-топографічні особливості будови статеві системи самок і самців сільськогосподарських тварин. основи нейрогуморальної регуляції процесів відтворення тварин. теоретичні та практичні аспекти отримання гамет та їх кріоконсервування. технологія отримання сперми від бугаїв, баранів, кнурів. вплив окремих факторів зовнішнього середовища на життєздатність сперміїв, методи приготування розріджувачів для розбавлення сперми. методи короткотермінового та тривалого зберігання сперми. методи осіменіння самок різних видів; діагностика вагітності самок.

1.6. Технологія виробництва молока та яловичини

Походження худоби. Біологічні та господарські особливості великої рогатої худоби. Особливості екстер'єру, інтер'єру та конституції худоби. Класифікація порід великої рогатої худоби. Біологічне, технологічне і економічне оцінювання порід, що розводять в Україні. Статева і господарська зрілість великої рогатої худоби. Міжотельний цикл і його періоди. Поняття про неплідність і яловість. Структуру стада. Фактори, що впливають на темпи ремонту стада, їх економічне та зоотехнічне оцінювання. Біологічні основи формування молочної продуктивності в онтогенезі. Фактори, що впливають на показники м'ясної продуктивності. Головні і другорядні ознаки селекції корів і бугаїв молочного, комбінованого і м'ясного напрямів продуктивності. Наукові основи вирощування ремонтного молодняку. Умови одержання здорових здатних до інтенсивного росту і розвитку телят. Особливості молочного вирощування телят. Після молочне вирощування телиць. Системи і способи утримання великої рогатої худоби. Організація годівлі великої рогатої худоби. Способи, частота і техніка доїння. Порядок і правила машинного доїння корів. Поняття про вирощування і відгодівлю худоби. Вимоги до молодняку, призначеного для вирощування і відгодівлі у звичайних і спеціалізованих господарствах. Продуктивні, технологічні та економічні особливості спеціалізованої м'ясної худоби. Обґрунтування і організація сезонних отелень. Годівля і утримання м'ясних корів різного фізіологічного стану. Організація вирощування відгодівлі і нагулу великої рогатої худоби. Організація

технологічних процесів виробництва молока і яловичини за умов радіоактивного забруднення.

1.7. Технологія виробництва продукції свинарства

Народногосподарське значення, стан і перспективи розвитку свинарства як галузі. Розвиток галузі свинарства в Україні. Біологічні особливості свиней. Господарсько-корисні ознаки свиней. Конституція та екстер'єр свиней. Породи свиней. Відтворення поголів'я свиней. Опорос та технологія вирощування поросят сисунів. Технологія вирощування відлучених поросят і ремонтного молодняку. Технологія відгодівлі свиней. Методи розведення свиней. Селекційна робота в племінних і товарних господарствах. Годівля та утримання свиней різних статевовікових груп. Технологічне проектування процесу виробництва свинини.

1.8. Технологія виробництва продукції вівчарства

Народно господарське значення галузу вівчарства. Біологічні особливості овець. Породи овець. Якісні властивості вовни, використання їх у системі оцінювання та переробки сировини. Кількісні показники вовнової продуктивності. Смушкова та овчинна продуктивність овець. Молочна та м'ясна продуктивність. Бонітування овець та методи племінної роботи в вівчарських господарствах. Відтворення стада овець. Вирощування ягнят від народження до відлучення. Вирощування молодняку після відлучення від маток. Годівля, утримання та догляд овець. Сучасні системи ведення галузі вівчарства.

1.9. Технологія виробництва продукції птахівництва

Значення, сучасний стан і перспективи розвитку галузі птахівництва. Біологічні особливості птиці різних видів. Продуктивність сільськогосподарської птиці. Породи і кроси птиць. Селекційна-племінна робота в птахівництві. Годівля птиці різних видів. Інкубація яєць сільськогосподарської птиці. Технологія виробництва харчових яєць. Технологія виробництва м'яса птиці різних видів.

1.10. Конярство

Стан і перспективи розвитку конярства в Україні. Походження і біологічні особливості коней. Робоча продуктивність коней. Кінний спорт. Племінна робота в конярстві. Методи розведення коней. Особливості утримання

та годівлі коней різних статевовікових груп. Догляд за кіньми. Технологія доїння коней, виробництва кумису. Вирощування коней на м'ясо.

1.11. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва

Походження кролів і звірів та їх біологічні властивості. Продукція кролівництва та звірівництва. Породи кролів. Облік та бонітування кролів. Розведення кролів і звірів: статева зрілість та вік першого парування, строки планування окролів, проведення парувальних пар та окролів, догляд за крільними самками та кролятами-сисунами, відлучення та реалізація молодняка. Особливості годівлі кролів та звірів. Способи і системи утримання кролів та звірів. Промислова технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва

1.12. Технологія виробництва продуктів бджільництва

Породи бджіл. Оцінювання стану бджолиних сімей в різні періоди пасічницького сезону та виявляти хворі сім'ї. План відгодівлі та підготовки їх до зимівлі. Заходи щодо оздоровлення хворих бджолиних сімей. Медоносні ресурси місцевості. Заходи, спрямовані на поліпшення медоносних ресурсів та забезпечення нектарного конвеєру.

1.13. Виробництво продукції аквакультури (ставове рибицтво)

Види риби. Основні параметри водного середовища (температура, прозорість, рН, концентрація розчинного кисню) і продуктивність вирощувальних і нагульних ставків. Структура необхідних ставкових площ під виробництво товарної риби та рибопосадкового матеріалу. Потреба в комбікормах для вирощування різновікових груп риби. Потреба в мінеральних і органічних добривах та потреба вапна за умов попереднього визначення біогенних елементів у воді.

1.14. Технологія продуктів забою тварин

Типи м'ясопереробних підприємств. Транспортування забійних тварин. Технологічний процес забою с.-г. Тварин та первинної переробки продуктів забою. Забій с.-г. тварин та первинна переробка їх в господарствах різного типу. Основи технології та гігієна консервації м'яса для зберігання. Морфологія, хімічний склад та товарознавство м'яса. Виробництво продуктів забою. Класифікація субпродуктів і технологічні схеми їх переробки. Технологія обробки кишкової сировини. Класифікація шкіряної та хутрової сировини.

Оцінка якості шкур. Виробництво технічних жирів. Переробка ендокринно-ферментної сировини.

1.15. Технологія переробки продукції тваринництва

Технологія виробництва молока і молочної продукції. Технологія переробки продуктів забою і птиці. Технологія виробництва ковбасних і натуральних м'ясних виробів, м'ясних напівфабрикатів. Технологія консервного виробництва. Виробництво харчових тваринних жирів і кормового борошна. Характеристика та переробка яєць домашньої птиці. Технологія переробки риби. Технологія переробки продукції бджільництва.

1.16. Стандартизація продуктів тварин

Система органів та служб стандартизації в Україні. Категорії та види стандартів, порядок їх розробки і впровадження: керування якістю праці і продукції сільського господарства. Основні положення Закону України «Про стандартизацію». Визначення забійних кондицій худоби, свиней та сільськогосподарської птиці. Вимоги державного стандарту на яловичину, баранину, свинину та м'ясо птиці. Сортові розруби туш сільськогосподарських тварин.

2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

- Бала В. І., Донченко Т. А., Безпалій І. Ф. та ін. (2009) Технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва: підручник. Вінниця: Нова книга. 272 с.
- Басовський М. З., Буркат В. П., Вінничук Д. Т. та ін. (2001) Розведення сільськогосподарських тварин: підручник: за редакцією М. З. Басовського. Біла Церква. 400 с.
- Бесулін В. І. та ін. (2003) Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці: підручник за ред. В. І. Бесулін. Біла Церква. 448 с.
- Герасимов В. І., Барановський Д. І., Хохлов А. М. та ін. (2010) Технологія виробництва продукції свинарства: підручник. Харків: Еспада. 448 с.
- Гопка Б. М., Хоменко М. П., Павленко П. М. (2004) Конярство: підручник. К.: Вища освіта. 320 с.
- Демчук М. В., Чорний М. В., Високос М. П. та ін. (2006) Гігієна тварин: підручник. Х.: Еспада. 520 с.
- Ібатулін І. І. (2007) Годівля сільськогосподарських тварин. Вінниця: Нова книга. 612с.

- Китаєва А. П., Міхельсон Л. П., Коцюбенко А. А. (2011) Технологія виробництва продукції кліткового хутрового звірівництва. Одеса: Друкарський дім. 336 с.
- Клименко М. М., Віннікова Л. Г., Береза І. Г. та ін. (2006) Технологія м'яса та м'ясних продуктів: підручник. К.: Вища освіта. 640 с.
- Костенко В. І., Сірацький Й. З., Рубан Ю. Д. та ін. (2010) Технологія виробництва молока і яловичини: підручник: за заг. ред. В.І. Костенко. К.: Аграрна освіта. 530 с.
- Маньковський А. Я., Антонюк Т. А. (2014) Технологія продуктів забою. К.: Агроосвіта. 336 с.
- Машкін М. І., Париш Н. М. (2006) Технологія виробництва молока і молочних продуктів. К.: Вища освіта. 351 с.
- Рубан Ю. Д. (2002) Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. Х.: Еспада. 576 с.
- Товстик В. Ф. (2004) Рибництво: навчальний посібник. Х.: Еспада. 272 с.
- Штомпель М. В., Вовченко Б. О. (2005) Технологія виробництва продукції вівчарства: навч. видання. К.: Вища освіта. 343 с.: іл.

Допоміжна:

- Бородай В. П., Сахацький М. І., Вертійчук А. І. та ін. (2006) Технологія виробництва продукції птахівництва: підручник. Вінниця : Нова Книга. 360 с.
- Герасимов В. І., Засуха Ю. В., Нагаєвич В. М. та ін. (2003) Практикум із свинарства і технології виробництва свинини. Х.: Еспада. 224 с.
- Герасимов В. І., Нагаєвич В. М., Барановський Д. І. та ін. (2008) Свинарство України. Х.: Еспада. 480 с.
- Гопка Б. М., Судай В. Д., Скоцик В. Є. (2008) Нетрадиційне конярство. К.: Вища освіта. 191 с.
- Демчук М. В., Чорний М. В., Високос М. П. та ін. (1996) Гігієна тварин: підручник. К.: Урожай. 364 с.
- Ібатулін І. І., Панасенко В. К., Кононенко та ін. (2003) Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. К.: Вища школа. 432 с.
- Мельник Ю. Ф., Найдено К. А. та ін. (2007) Практикум з розведення сільськогосподарських тварин. К.: Видавничий Дім «Слово». 240 с.
- Петренко С. О., Петренко І. О., Ясько В. М. та ін. (2018) Технологія виробництва, зберігання та переробка продукції бджільництва: підручник. Одеса: Бондаренко М. О. 556 с.
- Проваторов Г. В., Проваторова В. О. (2004) Годівля сільськогосподарських тварин. Суми: ВТД «Університетська книга». 510с.

- Севастьянов О. Г., Кірович Н. О., Антоненко П. П. та ін. (2015) Технологія м'яса та м'ясопродуктів. Одеса: Видавництво Бартенєва. 321 с.
- Сухарльов В. О., Дерев'янку О. Т. (2003) Вівчарство. Х.: Еспада. 249 с..
- Царенко О. М., Крятов О. В., Крятова Р. Є. та ін. (2004) Ресурсозберігаючі технології виробництва свинини: теорія і практика. Суми: ВТД «Університетська книга». 269 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Перелік тестових питань для вступного фахового випробування для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» при вступі на освітньо-професійну програму «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», складений згідно «Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

На фахове вступне тестове випробування виносяться перелік дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», а саме дванадцять нормативних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки:

Під час випробування вступнику пропонується виконати тестові завдання, які включають питання теоретичного характеру, що відповідають базовій частині програми. Для вступних випробувань розроблено 2 варіанти тестових завдань по 50 тестових питань в кожному. Для кожного варіанту розроблені ключі правильних відповідей.

Кожен екзаменаційний тест зброшуровується, в ньому вказується: № варіанту, тестові питання, варіанти відповідей і графа для відповідей абітурієнтом. Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Тривалість вступного фахового іспиту 1 година (1,2 хвилини на одне тестове питання). Фахове вступне випробування оцінюється за 200-бальною шкалою (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Критерій оцінювання фахового іспиту

Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання за шкалою 200 балів	Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання за шкалою 200 балів
0	0	26	104
1	4	27	108
2	8	28	112
3	12	29	116
4	16	30	120
5	20	31	124
6	24	32	128
7	28	33	132
8	32	34	136
9	36	35	140
10	40	36	144
11	44	37	148
12	48	38	152
13	52	39	156
14	56	40	160
15	60	41	164
16	64	42	168
17	68	43	172
18	72	44	176
19	76	45	180
20	80	46	184
21	84	47	188
22	88	48	192
23	92	49	196
24	96	50	200
25	100		

При тестовому контролі застосовується така система оцінювання:

- якщо тестове питання містить одну правильну відповідь, то вона

оцінюється у 4 бали;

– якщо тестове питання містить дві правильних відповіді, то кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали;

– якщо тестове питання містить три правильних відповіді – то кожна правильна відповідь оцінюється у 1,33 бали;

– якщо тестове питання містить чотири правильних відповіді – то кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бали;

– невірна відповідь оцінюється у 0 балів.

За повну та правильну відповідь на всі запитання абітурієнт може набрати максимально 200 балів. При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 100 балів.

Голова фахової комісії

зі спеціальності 204 «Технологія виробництва

і переробки продукції тваринництва»

Світлана КОСЕНКО